

Igor Stríž: 30 let veřejné žaloby

Původně jsme zvažovali uspořádat k tomuto výročí vzniku státního zastupitelství – po vzoru nejvyšších soudů – odbornou konferenci. Ale co by bylo jejím tématem? Pochopitelně postavení státního zastupitelství v systému orgánů veřejné moci. Ale my přece sami nejlépe víme, jaké chceme mít státní zástupce a státní zastupitelství. Sebevědomé, nezávislé a odpovědné.

Sebevědomí jde ruku v ruce s vysokou odborností, profesionalitou, odvahou věnovat se i složitým kauzám, nebát se práce a mít schopnost veřejně obhájit své kroky.

Nezávislost. O nezávislosti státního zastupitelství se hovoří celých 30 let. Často emocionálně, někdy za použití iracionálních argumentů, a přitom je to velmi prosté. Samozřejmě, že obsah pojmu nezávislost je jiný u soudců a jiný u státních zástupců. Zatímco soudci jsou nezávislí ve svém rozhodování a jsou vázáni pouze právním názorem vyšších soudů, státní zástupci jsou kromě právního názoru vyšších instancí vázáni také pokynem vedoucího státního zástupce. Ale tím veškeré rozdíly končí. Ani soudcům, ani státním zástupcům nesmí do jejich působnosti zasahovat nikdo zvenčí. Ani z politiky, ani z byznysu, ani z okruhu přátel, známých či kamarádů. Ale nezávislost není osobní výsada soudců a státních zástupců. Je to jejich pracov-

ní nástroj a esenciální základ demokratického právního státu. Na tom všem nic nemění ani ústavní začlenění státního zastupitelství jako součásti moci výkonné. Moc výkonná nás živí a platí. Ale to soudce taky. Moc výkonná nás ustanovuje do funkcí. Ale to soudce taky. Moc výkonná vykonává správu státního zastupitelství, ale správu soudů také. Kromě toho je státní zastupitelství významným představitelem ochrany veřejného zájmu. Je tedy zřejmé, že nezávislost státnímu zastupitelství sluší a vyžaduje stejnou ochranu jako nezávislost soudů.

A jsme u odpovědnosti. Státní zastupitelství se zodpovídá výkonné moci, a to vládě prostřednictvím zprávy o činnosti, v níž každý rok shrnujeme výsledky své práce. To však není jediný subjekt, kterému se zodpovídáme. Každý státní zástupce se zodpovídá především soudu. Soud je jediný, kdo může kontrolovat naši práci, a tak to funguje v celém demokratickém světě. Soud zpravidla rozhoduje meritorně, a přitom je oprávněn přezkoumávat správnost a zákonnost postupu státního zástupce. Státní zástupci jsou také odpovědní obviněnému a dalším účastníkům řízení. Za to, že řízení, které je vedeno, bude probíhat zákonně a v souladu se zásadami spravedlivého procesu a fair procesu. A konečně se všichni zodpovídáme také veřejnosti. Prosazování trestní spravedlnosti je svým způsobem služba veřejnosti. A my společně s policií a dalšími bezpečnostními sbory se spolupodílíme na ochraně občanů tohoto státu před kriminalitou.

Za těch uplynulých 30 let jsme ušli velký kus cesty a mám za to, že státní zastupitelství je v dobré kondici. Je tedy důvod všem přítomným vedoucím státním zástupcům poděkovat. Děkuji tak nejen vám, vedoucím státním zástupcům, ale všem státním zástupcům a také zaměstnancům administrativy. Symbolicky jsme dnes pozvali alespoň vedoucí správ jednotlivých krajů, ale poděkování patří všem zaměstnancům. Pevně doufám, že státní zastupitelství bude pokračovat v nastolené cestě. Nic nám v tom nebrání, na zákonnou úpravu si stěžovat nemůžeme. Stávající zákon i ten v novelizované podobě jsou normou dobrou, kterou by nám mohli závidět v řadě evropských států. Záleží tedy jen na nás samotných, jak bude státní zastupitelství vypadat za několik dalších let. A k tomu bych chtěl všem státním zástupcům popřát, aby na cestě za spravedlností kráčeli s hlavou vztyčenou, myslí otevřenou a s vědomím odpovědnosti, pokory a hrdosti na svou profesi.